

The image features a large, stylized graphic of the letter 'K' and the numbers '46' in a bold, sans-serif font. The 'K' and '46' are white and set against a solid black background. The 'K' is positioned on the left, and the '46' is on the right. The text 'De kleine' is written in red, bold, sans-serif font across the top of the 'K' and the '4' of '46'.

De kleine

46

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine K

nummer 46 oktober 2018

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale keramiek-magazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow. Met de weerslag van mijn persoonlijke zoektocht naar kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven kan, van de knowhow die de kunstenaar biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien van de laag onder de werkelijkheid, het mysterieuze dat toch altijd een element van goede kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker praktische technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde tentoonstellingen en andere interessante evenementen. En op de [Facebook](#) pagina het actuele keramieknieuws.

Mels Boom

De artikelen bieden ook veel mogelijkheden om door te klikken naar websites: klik op de gekleurde teksten of op de afbeeldingen. Klikken aan de zijkant van de pagina's is gereserveerd voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst [Acrobat Reader](#) om dit magazine te lezen. In dat programma werken ook de links naar andere pagina's in dit document: bijvoorbeeld als u op een pagina links-onder op [de kleine K](#) klikt, gaat u naar de inhoudsopgave.

Op de vorige pagina: Willibrord Huijben, [Fluisteraar](#), 2017, 25 x 10 x 10 cm, foto: Willibrord Huijben

INSPIRATIE

Willibrord Huijben
De zachte krachten van de natuur

Sylvie Enjalbert
Poëtisch handwerk

Patrick Crulis
Expressieve vrijheid

INSPIRATIE momenten

Kirsten Brünjes
Anne Marie Laureys

KNOWHOW de expert

Jan Kamphuis
Laat zien hoe hij een object maakt; met een speciaal gemaakte film

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Bentone
Hoe
Decoreren met paardenhaar

PODIUM
& **klei**pers
Boekbespreking
Colofon

Galerie Terra Delft
Karin Östberg

Inspiratie

Willibrord Huijben

De zachte krachten van de natuur

Willibrord Huijben maakt beelden in een vormtaal die ontleend is aan de ontluikende, stuwende en pulserende natuur. Hoewel hij de naam heeft een ‘filosofisch beeldhouwer’ te zijn, moet werk voor hem vooral vanuit zichzelf communiceren. En inspireren.

Als **Willibrord Huijben** (Bergen NH, 1949) tijdens een cursus beeldhouwen kennismakt met steen, is hij meteen verkocht. ‘Steen heeft zo’n ongelooflijke aantrekkingskracht. Het idee dat je zo’n keihard materiaal kunt vormen zoals jij dat wilt... Dat is een uitdaging.’ Hij voelt zich dan ook echt een beeldhouwer. Behalve in robinia en al-

bast, werkt hij in graniet, Belgisch hardsteen en diabaas. De bewerking van hard gesteente vraagt echter veel van het lichaam. Enkele jaren geleden gaat hij noodgedwongen op zoek naar andere materialen. Hij werkt met vilt, papiermaché en stapt dan – aarzelend – over op keramiek.

*Op de vorige pagina: **De Cloud**, 2018, albast, steengoed, 27 x 20 x 9 cm*

*▼ **Uierruiter**, 2017, steengoed, glas, 18 x 13 x 14 cm*

*Op de volgende pagina: **Kippenvel**, 2018, robinia, steengoed, 30 x 17 x 12 cm*

Foto's bij dit artikel: Willibrord Huijben

▲ **Onderbuik**, 2017, albast, steengoed, 34 x 19 x 13 cm
Op de volgende pagina: **Genegen**, 2013, vilt, papier-maché, 36 x 24 x 9 cm

Uitdaging

Waar steen een liefde was op het eerste gezicht, is Willibrords relatie met klei ongemakkelijker. Het begon al in de academietijd. 'Alles ging kapot. Tijdens het opbouwen of anders in de oven. En als eens iets heel bleef, knalde in de oven wel het werk van iemand anders uit elkaar.' Klei is nog steeds een uitdaging. 'Vaak genoeg zakt iets in elkaar. Tijdens de opbouw probeer ik dat tegen te gaan door er natte handoeken in te proppen. Maar er sneuvelt nog van alles.'

Raspen en schuren

Meer nog dan vroeger combineert Willibrord in zijn huidige werk verschillende materialen. Zo assembleert hij werk uit onderdelen van albast, vilt, glas en keramiek. Ook robinia blijft een geliefd materiaal. Hij voegt de onderdelen samen tot een naadloos in elkaar passend geheel. Voor

keramische onderdelen lijkt dat een hele toer. Willibrord doet er luchtig over. 'Ik boetseer ze er ruim omheen. Als ze gebakken zijn, kan ik ze met raspjes weer perfect laten aansluiten. Ook de vorm in het andere materiaal kan ik bijwerken. Zo groeit het langzaam naar elkaar toe. Het is spannend. Steeds kijken, kijken, passen. Hier moet nog wat weg, daar moet nog wat weg. Het is een heel proces.'

Terrazzo-achtige huid

Ook voor de huid is schuren een belangrijk onderdeel van het wordingsproces. 'Eigenlijk werk ik met drie soorten chamotteklei: een witte, een roodbakende en een zwarte. Ik stook mijn werk meestal tweemaal. De eerste keer gewoon biscuit, zodat de huid nog een beetje te bewerken valt.' Tijdens deze bewerking krijgt de

◀ **Beginsel**, 2013, albast, alpacawol, Amerikaans eiken, graniet, 130 x 40 x 30 cm
 ▶ **4G**, 2015, steengoed, glas, Amerikaans eiken, zwart marmer, 25 x 44 x 109 cm
 Op de volgende pagina: **Herinnering**, 2012, albast, vilt, 36 x 19 x 12 cm

huid de voor zijn werk kenmerkende terrazzo-achtige structuur. 'Doordat de chamotte hoog is gestookt en geen pigment heeft opgenomen, komt er een heel mooi patroon tevoorschijn als je de huid open schuurt.'

Vormentaal

Ondanks de overstap van steen naar klei is Willi bronds vormentaal dezelfde gebleven. Wat hij in zijn werk tot uitdrukking wil brengen? Zelf omschrijft hij het als 'de zachte krachten in de natuur'. Vormen die horen bij het ontstaan van nieuw leven. Organische vormen. 'Sommige mensen zien er organen in. Dat heb ik zelf minder. Voor mij is het wel een natuurlijke vorm. Maar of het lichamelijk, plantaardig of dierlijk is, dat doet er voor mij niet zoveel toe.'

Openheid in communicatie

Een opvallend verschil met eerdere beelden is dat zijn keramische werk hol is. Als voorbeeld wijst hij op een in albast uitgevoerd werk, *Beginsel*, en een vormverwant werk in keramiek, *4G*. 'De bovenkant van het werk in albast is gladgeschuurd, zo ontstaat de indruk dat je de binnenkant kunt zien. Dat creëert een aparte sfeer, al kun je er natuurlijk niet echt in kijken.' Bij het keramische werk kan dat wel. 'Vandaar dat ik bedacht: Dit nieuwe werk gaat over communicatie. Dat is dan zo'n thema dat me bezighoudt.'

Verlangen

Verlangen is ook een thema. 'Melancholie vind ik iets typisch menselijks, te verlangen naar een andere situatie dan die waarin je nu zit. Dat heeft iets basaals. Volgens mij heeft het er ook mee te

▲ **3G**, 2015, steengoed, glas, 38 x 20 x 11 cm

Op de volgende pagina: **Sprank**, 2017, steengoed, albast, glas, 24 x 13 x 11 cm

maken dat je als mens jezelf wilt zijn en jezelf de ruimte wilt geven, maar afhankelijk bent van anderen. Je wilt niet alleen zijn. Je bent een sociaal dier. Die twee botsen regelmatig met elkaar. En daar komt volgens mij die melancholie uit voort... en daaruit de poëzie.'

Uit het werk zelf

Beschouwingen als deze leveren Willibrord de kwalificatie op een 'filosofisch beeldhouwer' te zijn. 'Een werk moet me emotie geven maar me ook inspireren, aan het denken zetten. Ik wil met m'n hoofd en met m'n hart geraakt worden.'

Maar... 'Dat moet ook echt in het werk zelf zitten, niet in de beschrijving die ernaast ligt.' Hij herinnert zich het werk van een Engelse kunstenaar dat hij in Antwerpen zag. 'Die had een krukje neergezet met daarop een vuistdik pak stencils en een plankje aan de muur met een glas water erop. In het stencil legde hij uit hoe hij van een eik water had gemaakt... Dat was leuk. Dat slaat de spijker wel helemaal op zijn kop!'

Sander Hendriks

Nummer 46 van de kleine K!

Wat begon met een eerste nummer van 11 pagina's is uitgegroeid tot een volwassen magazine, met interviews, stap-voor-stap artikelen en films. Met verhalen over en aankondigingen van actuele tentoonstellingen, markten en andere evenementen.

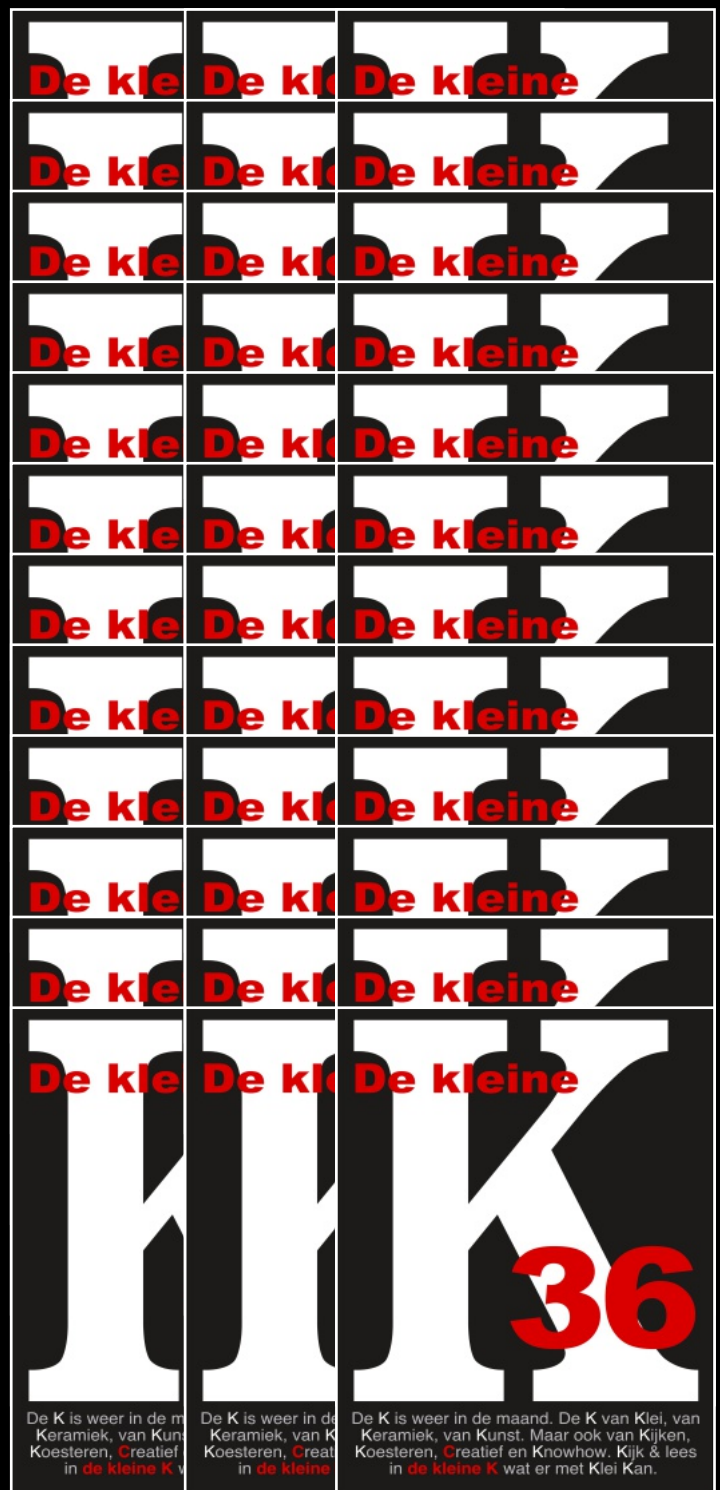
Inmiddels al meer dan 5.400 abonnees krijgen het magazine maandelijks in hun mailbox en duizenden anderen downloaden een nummer. Wij krijgen veel lovende kritieken. Over de mooie vormgeving, de saillante teksten, de actuele verhalen en de interessante knowhow.

Naast het digitale magazine is in juli 2016 het eerste boek gepubliceerd: *het grote K boek*. Met inspiratie en knowhow, voor amateurs en professionals. Ook dit boek blijkt aan een behoefte te voldoen en oogst veel waardering. Eind november 2017 kwam deel twee uit!

Al die lof komt niet alleen de uitgever toe, maar ook de schrijvers, die tot juli 2017 zonder beloning reisden en schreven. Dat hebben we veranderd. Daar is geld voor nodig. Bovendien willen we *de grote K* elk jaar uitgeven. Tot nu toe is deze investering uit eigen zak betaald, maar dat zal niet jaarlijks gaan lukken. We vragen geen abonnementsgeld om het magazine zo toegankelijk mogelijk te houden. En we vermijden subsidies om onafhankelijk te blijven.

Daarom zoeken we vrienden. Ondersteun deze plannen en word **vriend** van *de kleine K*. Of **Vriend**. Of misschien wel **VRIEND**. Als u zich aanmeldt, krijgt u jaarlijks een betaalverzoek per mail (geen incasso!) Klik daarvoor op de link op de volgende pagina.

Als u vorig jaar vriend, Vriend of VRIEND geworden bent, denkt u dan aan het overmaken van uw bijdrage? Voor de zekerheid sturen wij nog een herinnering in de juiste maand.

Maak de keramiekwereld mooier! Klik **hier** om vriend (€ 20) van de kleine K te worden

...of Vriend (€ 50) ...of VRIEND (€ 100)

en steun zo **de kleine K**, om elke maand een
mooi magazine te kunnen uitgeven en elk jaar
de papieren versie: **het grote K boek**

Natuurlijk kunt u ook gewoon doneren op IBAN

NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Een betaalverzoek staat voor u klaar (geldig tot
26 oktober): **€ 20** of **€ 50** of **€ 100**

Mis geen nieuwe films
van *de kleine K*!

Abonneer je op het
[Youtube-kanaal](#)

Tuinen Mien Ruys Dedemsvaart
Oktober Keramiekmaand

Joka Boeke - Eefje van den Braak - Leo Broos
Janneke Bruines - Her Comis - Marieke Geerlings
Lei Hannen - Caroline Kuiper - Lia van Rhijn
Jannie van der Wel - Carla Wink - Floor de Wit

Bijzondere Tuinen, Bijzondere Keramiek

30.9.2018 t/m 31.10.2018

Tuinen Mien Ruys | Moerheimstraat 84 | 7701CG Dedemsvaart

Sylvie Enjalbert

Poëtisch handwerk

De potvormen van Sylvie Enjalbert hebben iets archaïsch, iets universeels. Ze grijpen terug op de waarde van keramiek in oude culturen: het handwerk, de gebruiksfunctie en tegelijkertijd de artistieke voldoening. Ze staan voor de relatie tussen mens en voorwerp, maar ook tussen mens en natuur, tussen mensen onderling. Eenvoudige vormen voor ingewikkelde verhoudingen.

Toen ik **Sylvie Enjalbert** (Frankrijk, 1973) dit voorjaar tegenkwam in Jingdezhen, trof me de kwaliteit van haar werk. Ik kende haar als lid van de vereniging *Terre et Terres* in Zuid-Frankrijk, maar ik kan me niet herinneren haar met de hand opgebouwde stukken eerder in het echt gezien te hebben. Vreemd hoe iets je opeens kan raken.

Aanrakingen

Voor Sylvie is een pot net als een lichaam, met een buiten- en een binnenkant. Hij omhult de leegte, het onbepaalde, het onbekende. 'We

noemen de buitenkant van de pot niet voor niets de huid. We kunnen hem voelen en zo de pot leren kennen, net als een lijf. Ook daar is de binnenkant onbekend, mysterieus.'

Door de manier van opbouwen, met rolletjes, wordt dat idee van aanraken versterkt. 'Op het oppervlak geeft mijn duim telkens een kleine indruk en beetje bij beetje wordt dat een structuur. Een repeterende golfbeweging. Die onregelmatigheid geeft mijn stukken karakter. Ze verwijzen naar een ver verleden en zijn tegelijkertijd helemaal van deze tijd. Het recept is altijd hetzelfde gebleven: de klei, de hand, de pot.'

*Op de vorige pagina: **Grande jarre**, 2017, Ø 44 cm ▼ **Pot petite baguette**, 2015, Ø 23 cm
Foto's bij dit artikel: Jérémy Logeai*

Arte povera

Eenvoud, heldere vormen, een intuïtieve benadering: Enjalbert voelt zich verwant met de kunstenaars van de **arte povera**, de 'arme kunst', die in de jaren zeventig van de vorige eeuw in Italië ontstond. Vooral het werk van **Giuseppe Penone** spreekt haar aan. Zijn bekendste werken zijn de *alberi*, waarbij hij gezaagde boomstammen jaarring voor jaarring afpelde en zo de binnenkant van de boom zichtbaar maakte. 'Hij laat de afhankelijkheid zien van mens en natuur, ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hij vertelt over wat we gemeen hebben.' Ook in zijn werk komen de vingerafdrukken van de pottenbakker voor: *Vaso* (1975). Het was voor hem de combinatie van herinnering en aanraking.

Aanwezigheid

Wanneer Sylvie aan een nieuw stuk begint te werken, weet ze nog niet hoe het zich zal ontwikkelen. 'Ik begin met de bodem en de vorm daar

van bepaalt hoe ik verder kan gaan. Langzaam maar zeker bouw ik verder naar boven, rolletje voor rolletje. Druk ze plat. Nauwkeurig en met aandacht. Een soort mindfulness bij het maken van de pot. Ik moet er echt honderd procent zijn. Want als ik dat niet ben, kan ik dat meteen aan de pot zien. Hij verliest zijn vanzelfsprekendheid. Het is dan net of ik uit mijn evenwicht geraakt ben.' Kleine details versterken de vorm: kleine handvatten, randen en knoppen. Sommige stukken zijn asymmetrisch en krijgen zo een heel eigen karakter.

Tegenwoordig is ze vaak op reis. Naar Japan, China en nog veel meer interessante plaatsen. Als ze dan een tijdje niet gewerkt heeft, is het niet makkelijk om de draad weer op te pakken. 'Dan begin ik met mijn gewone werk, dat ik gewend ben om te doen. Daar blijf ik aan werken en nieuwe vormen komen dan later vanzelf. De ene pot volgt uit de andere.' Allemaal met rolletjes opgebouwd, uit klei die ze kant-en-klaar

Op de vorige pagina: **Age de fer - Pot ardoise**, 2018, Ø 30 cm ▼ **Série Excentrique - Forme**, 2016, 25 x 25 x 20 cm
Op de volgende pagina: ◀ **Série archaïque - Archéo-pot**, 2018, h 20 cm ▶ **Série sur pied - Tout en hauteur**, 2018, h 32 cm

koopt. Glazuur gebruikt ze niet, de klei moet zelf spreken. Na droging is er de stook, reducerend in de gasoven bij 1280 °C.

Toevallig klei

Sylvie groeide op in een boerenfamilie. 'Ik was een dromerig kind, een beetje anders. Maar wel vrij. Er was altijd natuur om ons heen en dat is nog steeds belangrijk voor me. Als tiener wilde ik naar de kunstacademie, maar daar kwam niks van in. Toch bleven fotografie en theater tijdens mijn studie en ook daarna belangrijk voor me. Pas later kon mijn artistieke kant aan de oppervlakte komen.'

Enjalbert is autodidact. Ze maakte helemaal bij toeval kennis met de mogelijkheden van klei. 'Ik werkte jarenlang in de toeristenindustrie in Chili

en op een gegeven moment vond ik dat ik iets anders nodig had. Ik kon in een lokale werkplaats met klei leren werken. Handopbouw met rollen was het en ik vond het meteen geweldig. Meer nog dan dat: ik ging er helemaal in op.' Zuid-Amerika is natuurlijk het land van de precolumbiaanse kunst. Sylvie werd getroffen door het rituele vaatwerk en het gebruiksgoed van die oude culturen. 'Het raakte iets in mij, diep, ik weet niet waar. Later, in het Louvre, ging het net zo met potten uit het oude Mesopotamië. En vlak bij waar ik woon, liggen de prehistorische grotten van Gargas, met al die handen op de wanden. Wat is menselijker dan de hand? De hand, waarvan we de afdruk ook op potten vinden.' Enjalbert weet nu waar het allemaal vandaan komt. 'Ik koos in het begin op gevoel wat ik zou gaan maken. Nu niet meer.'

▼ *Pot 3 boutons*, 2013, h 20 cm. Op de volgende pagina: *Série archaïque - Pot campanaire*, 2014, h 20 cm

Patrick Crulis

Expressieve vrijheid

Expressief en spontaan, dat is het werk van Patrick Crulis. De intuïtieve beweging van de schilder in de zachte klei is duidelijk te zien. De actie zelf, daar gaat het om. Het is de vrijheid om de eigen gevoelens uit te drukken, zoals ze op dat moment komen. Het is ook de vreugde van het ogenblik waarop die gevoelens in de toeschouwer weerkaatsen.

Patrick Crulis (Frankrijk, 1965) is inmiddels in het Nederlandse keramisch werkveld bekend voor zijn vrije sculpturale werk. Hij was dit jaar geselecteerd voor de Keramiek Triënnale en zijn beelden waren ook al twee keer te zien als *Inspiratie Momenten* in de kleine **K**.

Vrijheid is voor Patrick het allerbelangrijkste: zonder enige reserve te kunnen uitdrukken wat hij diep van binnen voelt. Hij werkt altijd alleen in zijn atelier. 'Dat is de enige plek waar ik volledig vrij ben. Ongestoord kan ik daar mijn ding doen: eerlijk uitdrukking geven aan wat ik voel, wat me beweegt, wat me over-

komt, hoe ik de dingen zie. Dat kan ik alleen op deze manier, met woorden of muziek lukt me dat niet.'

Vrijheid van expressie

Die vrijheidsdrang zat er al vroeg in. 'Discipline en accuratesse waren niet aan mij besteed. Op school, het Lycée de Sèvres, konden we tekenen en keramiek maken. Ik vond tekenen niets voor mij, veel te precies. Dus werd het keramiek. Desondanks had ik vroeger wel, als achtjarige, de tekenwedstrijd van de hele school gewonnen en als prijs een tiendelige dierenencyclopedie gekregen... Niemand die het geloofde...'

Op de vorige pagina: *Hüben ohne drüben*, 2015, 26 x 35 x 36 cm ◀ *Mogadiscio, mors à branche droite à tire-bouchon*, 2009, 44 x 32 x 14 cm ▶ *Profil du mors à la turque*, 2018, 47 x 45 x 17 cm
Op de volgende pagina: *Stunning upset III*, 2017, h 50 cm. Foto's bij dit artikel: Patrick Crulis

▲ *Horseworker VI*, 2015, h 140 cm. Op de volgende pagina: *Horseworker VII*, 2015, h 180 cm

Toch koos Patrick ervoor om naar de École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Parijs te gaan, met schilderkunst als vak. 'Op de een of andere manier was dat verleidelijk. Ik had er natuurlijk in Sèvres al kennis mee gemaakt. Het was echt een mooie en vrije periode. Het waren de jaren tachtig en er gebeurde veel in de kunst. Ik zat vaak in de bibliotheek en we gingen naar tentoonstellingen. In die tijd was er het nieuwe expressionisme: de *Nieuwe Wilden*. Mensen als Baselitz, Penck, Lüpertz en Beuys intrigeerden me. Ze lieten een ongewone vrijheid in hun werk zien. Ik voelde me verwant.'

Crulis werd leraar en gaf tien jaar les in beeldende kunst. Hij leerde zijn vrouw kennen, die keramist is, nam opnieuw les en vond met raku zijn oude liefde voor klei terug. 'Raku liet me zien, dat vrijheid van expressie ook met kera-

miek mogelijk is. Ik kreeg de smaak te pakken en toen we de kans kregen, begonnen we ons eigen atelier, iets ten zuiden van La Borne.'

Creëren als doel

Het is nog maar een jaar of tien geleden, dat Patrick zich realiseerde dat het mogelijk is om sculpturen te maken met dezelfde vrijheid als die hij in de schilderkunst gevonden had. 'Door mijn achtergrond als schilder ken ik de kunstgeschiedenis goed. Om die reden kan ik mijn werk maken met een heel brede *mindset*. Ik ben hedendaags kunstenaar en gebruik dus de inzichten en methoden die sinds de revolutie van de moderne kunst ontstaan zijn: het kubisme van Braque en Picasso, het fauvisme van Matisse, de abstractie van Kandinsky en het expressionisme van de Duitsers en Soutine.'

Inmiddels heeft hij in die relatief korte tijd een indrukwekkend oeuvre opgebouwd – ook wat afmetingen betreft: meest grote, intuïtief opgebouwde sculpturen, even intuïtief geglazuurd in soms onwaarschijnlijke kleuren. Het creëren zelf is zijn enige doel: ‘Dat wil ik kunnen blijven doen.’

Voor het produceren van de sculpturen gebruikt Patrick standaard grondstoffen. Hij stelt wel zijn glazuren zelf samen en gebruikt ook engobes. De stook is elektrisch op 1260 °C. Omdat hij niet op zoek is naar een nauwkeurig technisch resultaat, past hij materialen en recepten vaak aan, ook al omdat hij niet de hele tijd dezelfde effecten wil krijgen.

Jazz

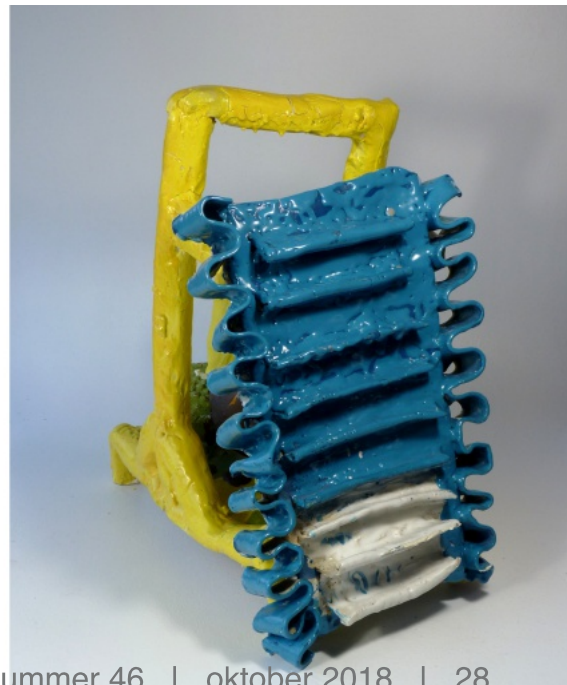
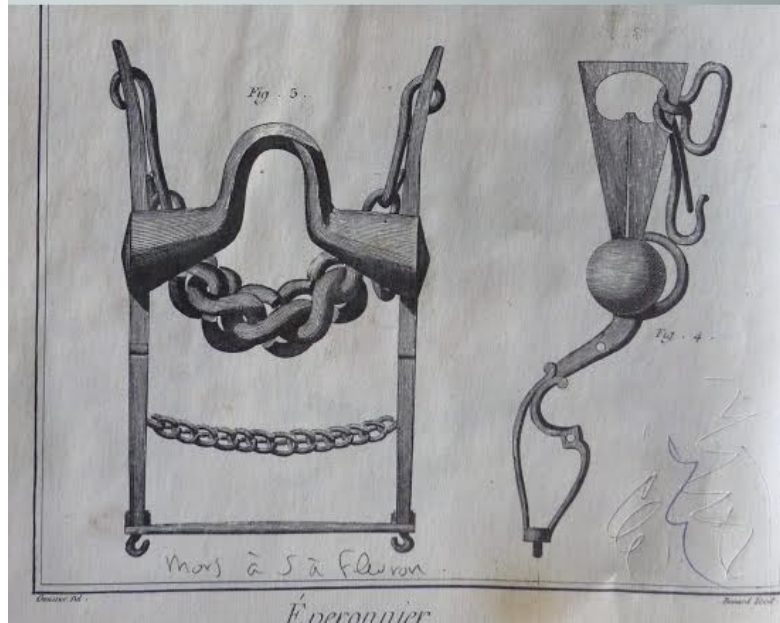
Inspiratie komt overal vandaan: ‘Uit mijn dagelijkse leven’, zegt Crulis. ‘Voor de rest is het onbewust, tenzij ik het werk van andere kunstenaars als inspiratie neem.’ Dat doet hij regelmatig. Niet alleen werk van groten als Picasso, maar ook van onbekende kunstenaars. Hij neemt ook oude medische boeken en encyclopedieën als aanleiding. Meer dan dat is het ook niet, zoals te zien op de afbeelding rechts. Inspiratie komt ook van muziek. ‘Jazz kan zo heerlijk onconventioneel zijn, zo intuïtief, door de improvisatie. Het helpt me vaak in het atelier om die nodige energie los te maken die tot nieuw werk kan leiden.’

► **Mogadiscio, mors à S à fleuron**, 2017, 55 x 57 x 18 cm; eronder de afbeelding die de inspiratie gaf

▼ **From Korea to Hawaii**, 2015, 60 x 35 x 55 cm; links ervan de tekening die eerst gemaakt werd

Op de volgende pagina:

Mors anglois, 2018, 45 x 32 x 14 cm

Kirsten Brünjes

Anne Marie Laureys, *Vasa Vasorum/vase function reviewed*, 2018, 49 x 42 x 21 cm, foto ©AMLandP

Meer dan klei

Nieuw: onze catalogi Biscuit en mallen, Ovens en Penselen

Biscuit en mallen

Informatie en prijzen
2018

Ovens

Informatie en prijzen
2018

Penselen

Informatie en prijzen
2018

Nieuwe foto's en betere, overzichtelijkere lay-out per categorie

Er komen er nog meer. Download van onze website of haal een geprinte versie af in de winkel

Oudeweg 153 – 2031 CC Haarlem
023 - 5424416 – info@keramikos.nl – www.keramikos.nl
Dinsdag t/m vrijdag 08.30 - 17.00
Zaterdag 09.00 - 16.00

Bijna 6000 abonnees bereiken? **Adverteer** in de kleine **K**

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel. Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, **cursief** of **vet**. **EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA!** Er gaan dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost € 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

Advertentiemateriaal voor het volgende nummer graag aanleveren voor 15 oktober

Te koop

Villa op Aruba met keramiekatelier van 6x12 mtr. en v.v. krachtstroom.
Zie: www.bringamosa.com

Kleispul

klei, gereedschappen,
grondstoffen, glazuren
Musselweg 119, Mussel
www.kleispul.nl

LA CÉRAMIQUE

KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of La Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2018 onder andere:

Monika Debus - Zoutglazuur bij lage temperatuur
Pep Gomez - Decoraties op steengoed
Fernand Everaert - Terra sigillata
Fritz Rossmann - Porselein
Richard Dewar - Zoutglazuur
Shozo Michikawa - Klei op z'n Japans

Klik hier
voor deze en veel meer cursussen
of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

**Nederlandse
Keramiekopleiding**

KRIJG EEN KICK VAN KERAMIEK!

Wij zijn hét opleidingsinstituut voor professionele cursussen en masterclasses! Voor zowel de beginnende als de gevorderde keramist...

Het complete cursusaanbod en het inschrijvingsformulier staan op onze website!

Nederlandse Keramiekopleiding

Winterdijk 4a, Gouda
0182 - 515 274
www.keramiekopleiding.nl

KLEI SYMPOSIUM

Ric Sebes
Mieke Everaet
Olav Slingerland
Sanne van Tongeren
Reinhilde van Grieken

Gertjan van der Stelt

**26 januari 2019
Veemgebouw Eindhoven**

koop je kaartje via www.klei.nl

Jus de céramique

glazuurgeheimen

14 september 2018 t/m 13 januari 2019

KERAMIEKCENTRUM TIENDSCHUUR TEGELEN

Kasteellaan 8 • 5932 AG Tegelen NL • www.tiendschuur.net • Tel. +31 (0)77-3260213
Open: dinsdag t/m zondag van 11-17 uur. • Gesloten: maandag.

de Hazelaar ART SUPPLIES

gereedschap & materiaal voor beeldhouw- en restauratietechnieken
www.hazelaar.nl - info@hazelaar.nl - t. 035 6012825 - pimpelmees 1 - SOEST

Nieuw: Magma Academy klei

De Hazelaar Art Supplies heeft een nieuwe MAGMA klei ontwikkeld: de MAGMA ACADEMY klei. Deze kleisoorten zijn erg interessant vanwege de hoge kwaliteit, maar zeker ook om hun gunstige prijs! Ze zijn verkrijgbaar in 5 verschillende types en worden geleverd in de welbekende broden van 10 kg, verpakt in plastic.

De prijzen (exclusief btw):

Per pak: € 5,75

Bij afname van 10 - 49 pakken -/- 10% = € 5,18

Bij afname van 50 - 99 pakken -/- 15% = € 4,88

Bij afname vanaf 100 pakken -/- 20% = € 4,59

De types:

MA 1470, witbakkend, geen chamotte, 1000-1260 °C

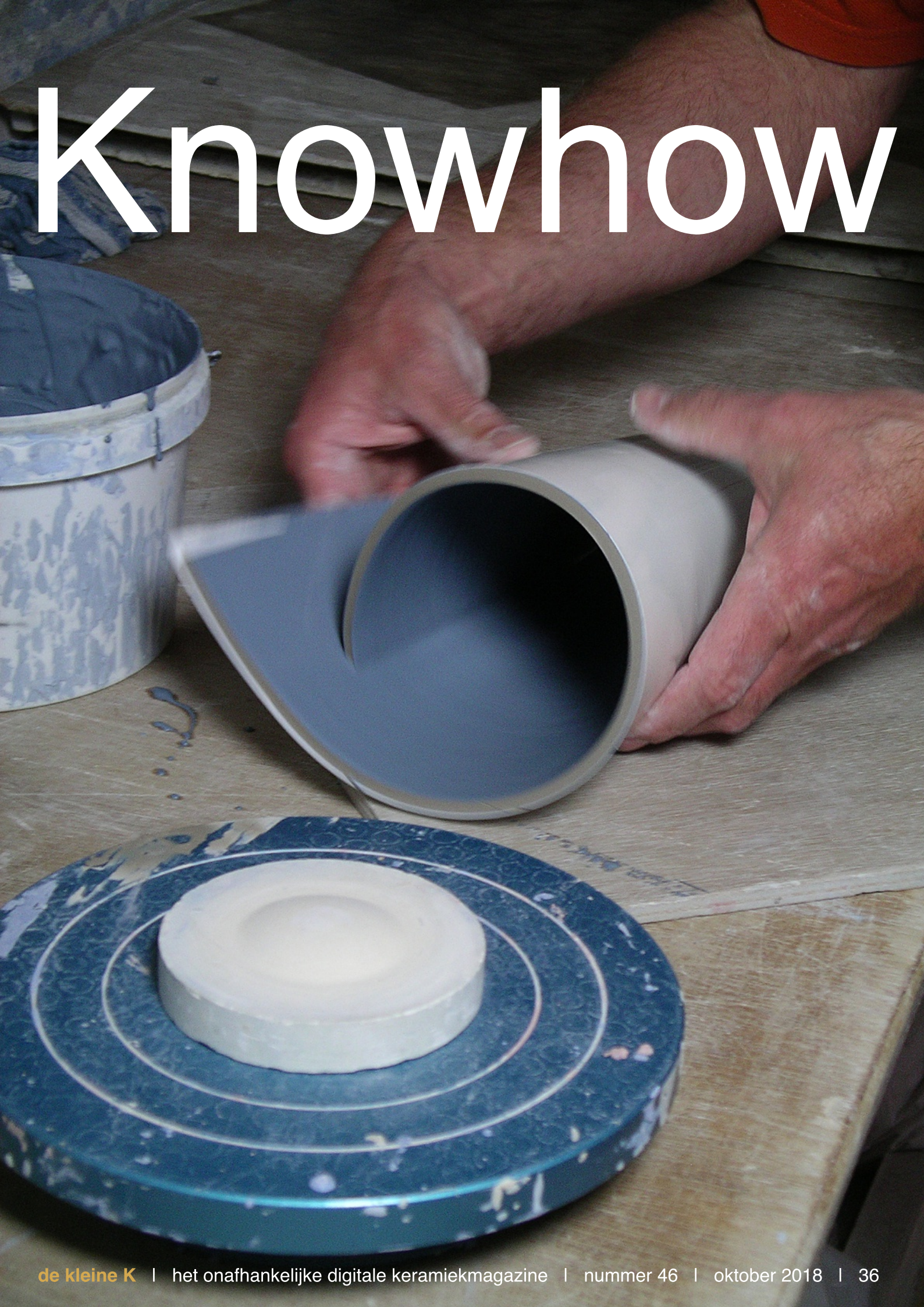
MA 1230, witbakkend, 25% chamotte 0-0,5 mm, 1000-1280 °C

MA 1250, roodbakkend, 25% chamotte 0-0,5 mm, 1000-1200 °C

MA 1300, witbakkend, 40% chamotte 0,5-2,0 mm, 1000-1280 °C

MA 1320, roodbakkend, 40% chamotte 0,5-2,0 mm, 1000-1280 °C

Nieuw in ons assortiment zijn ook 2 soorten gietklei in rood- en in zwartbakkend. Voor vragen kunt u altijd contact opnemen, wij denken graag met u mee.

Knowhow

De expert: Jan Kamphuis

Kleurig en spontaan zien de producten van Jan Kamphuis eruit. Het plezier en de ervaring spatten ervan af. Het gaat bij hem om klei en kleur. Bijzonder daarbij is zijn omgekeerde productieproces.

Jan Kamphuis (Deventer, 1955) houdt van kleur. 'In essentie ben ik altijd met kleur bezig. Ik maak dan wel vazen en zo, maar in feite draait het allemaal om kleur.'

Plezier

Het is duidelijk dat het werken met klei en het garneren met slib hem heel veel plezier oplevert. Hij werkt snel en trefzeker. Wat wil je anders van een banketbakkerszoon? 'Ik werd als oudste zoon opgeleid tot banketbakker, van derde tot eerste bediende, toen naar specialist, haalde alle diploma's en was aspirant-opvolger van de zaak.

Maar toen puntje bij paaltje kwam, besloot ik mij op 24-jarige leeftijd aan te melden op de kunst-academie.'

Omslag

Klei was altijd al een liefde. Jan is begonnen als draaier. Nog voor hij naar de kunstacademie ging, deed hij al een cursus draaien bij het plaatselijke creativiteitscentrum. Hij zette thuis een draaischijf neer. Op de kunstacademie in Kampen had hij les van Michel Kuipers en Marja 't Hooft. Michel werd op een gegeven moment langdurig ziek en Joop Beekwilder nam het over.

‘Toen ontdekte ik het werken met platen en is de omslag gekomen. Ik leerde nog veel meer over de eigenaardigheden van klei. Maar draaien... Nog steeds, als ik les geef, denk ik: *Oh, wat is draaien toch leuk!* Maar ja, ik ben er niet op ingericht. En mijn werkproces is zo precies, dat ik het altijd in één keer moet doorlopen. Zelfs als er klanten mijn winkel binnenkomen, is dat soms storend.’

Kleiplaten rond zetten

In de loop van de tijd ontwikkelde Jan zijn eigen – omgekeerde – maakproces. Hij gaat meestal uit van natuurlijke motieven: vrolijk gekleurde bloemen, planten en dieren. Hij maakt eerst heel spontaan een lijndecoratie met slib op een gipsplaat en bouwt daar overheen laag voor laag de

Klik [hier](#) voor de speciaal voor de kleine **K** gemaakte film over het maken van een vaas door Jan Kamphuis

rest van de decoratie op. Als dat klaar is, giet hij klei over het totaal heen en krijgt zo een gedecoreerde kleiplaat die te gebruiken is als basis voor allerlei vormen. De bekendste is de rond gezette vaas, die Jan later in dit artikel zal fabriceren.

Ook industrieel

Niet alles maakt Jan zelf: ‘Mijn werk bestaat uit twee delen: de bekende met de hand uit gietklei gemaakte kleurige objecten en daarnaast industrieel gemaakte producten, uitgevoerd door een fabriek in Portugal. Die ontwerp ik, laat ze daar maken en verkoop ze hier.’ Relatiegeschenken vormen een groot deel van zijn omzet. Vaak zijn het opdrachten voor bedrijven of speciale gelegenheden.

Jan woont tegenwoordig in Zwolle, maar Kampen, waar hij aan de academie (nu ArtEZ) studeerde, heeft nog steeds een plaats in zijn leven: hij geeft er les bij Quintus, Centrum voor kunsteducatie, en nodigt daar ook gastdocenten uit.

Op de volgende pagina's laat Jan zien hoe hij een vaas maakt met zijn eigen speciale techniek.

1. Ik maak mijn vazen van platen die zijn opgebouwd met verschillende kleuren gietklei. Een stoffig werk, daarom gebruik ik gewoonlijk een goed stofmasker (P3).

2. Ik maak mijn gietklei zelf aan. Het mengen met water doe ik in een grote ketel; 400 liter in één keer.

3. Ook de kleuren maak ik zelf: gietklei gemengd met oxides of kleurpigment. Ik gebruik een digitale weegschaal. Ik weeg een hoeveelheid gietklei af, zet de weegschaal weer op nul, en voeg dan – in dit geval – 25% pigment toe.

4. Kleine hoeveelheden meng ik met een kwast, grote hoeveelheden met een verfmenger op een boormachine. De dikte hangt af van wat ik ermee wil gaan doen: schilderen of gieten. Zo nodig voeg ik nog wat water toe. Er ontstaan meteen klonten als ik ga roeren. Daarom spuit ik er wat water op en laat het een tijdje staan.

5. Ten slotte zeef ik het mengsel.

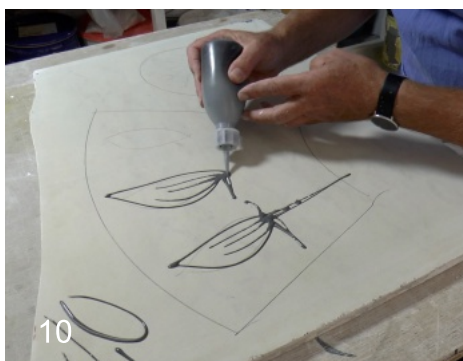
6. Ik maak mijn werk op dunne gipsplaten. Die maak ik zelf. Een gipsplaat is nooit recht. Dikkere platen hebben dit minder, maar die zijn slecht voor je rug.

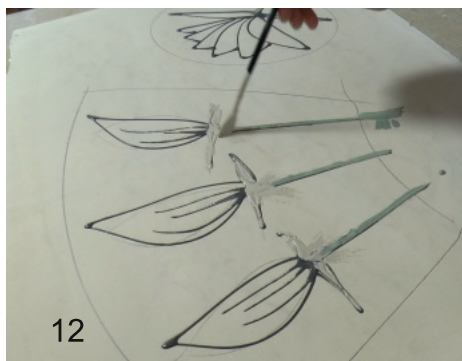
7. Eerst maak ik de gipsplaat vochtig en tegelijkertijd schoon van de vorige keer.

8. Ik teken met sjabloons en een zacht potlood (B6) de vorm erop af.

Ik maak de decoratie in omgekeerde volgorde: ik begin met het deel dat later vooraan op het oppervlak komt te liggen. En ik werk dus ook in spiegelbeeld, omdat ik straks de hele plaat ga omdraaien.

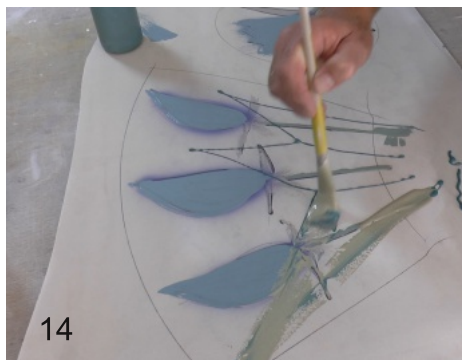
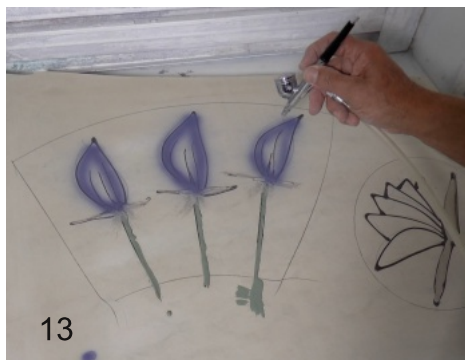

9-10. Ik teken ook de grote lijnen van de decoratie op de plaat. Voor de zwarte contouren gebruik ik een klein lijmflesje met een flexibel tuitje. Ik heb de opening schuin afgesneden. Ik kan niet te langzaam werken, dat kan niet met deze techniek.

11. Als de lijnen zijn aangedroogd, maak ik de steeltjes groen met een kwastje.

12. Daarna breng ik wat witte accenten aan. Schilderen binnen de lijnen is niet zo moeilijk, veel moeilijker is het om een beetje spannend buiten de lijntjes te gaan.

13. Met een airbrushspuit vul ik de bloemvlakken in. Daarvoor gebruik ik eenzelfde soort engobe. Maar deze moet extra goed gezeefd zijn met een hele fijne zeef.

14. Met een kwastje kleur ik de bloemvlakken verder in. Dan zijn de bladmotieven aan de beurt. Eerst met het lijmflesje de contouren, dan verder met de kwast. Deze keer nat-in-nat. Daardoor vervagen de kleuren wat.

15. Dan is de eerste deklaag aan de beurt: de achtergrondkleur. Ik ga er meerdere keren overheen met de kwast om de aanhechting goed te krijgen, maar ik moet wel zorgen dat ik de decoratie niet beschadig.

16-18. De laatste deklaag – de basis – giet ik met normale gietklei. Ik meet het oppervlak even: ik heb 10 kg per m² nodig. De laag moet niet te dik worden, dan kan ik hem later moeilijk tot een vaas buigen, en uiteraard ook niet te dun. Met een afgewogen hoeveelheid gietklei krijg ik precies de juiste dikte. Eromheen leg ik vooraf wat latjes. Dan giet ik de klei. Met mijn vingers verdeel ik de klei goed over het oppervlak. De platen egaal krijgen is het moeilijkste van mijn werk.

19-20. Het omdraaien gebeurt als de plaat nog niet leerhard is. Het oppervlak mag nergens meer glanzen, dan is de plaat stevig genoeg. Doe je het te snel, dan heb je kans dat hij gaat zwabberen. Te droge platen kunnen barsten. Ik verwijder de latjes en leg er een houten plaat op. Ik keer het geheel voorzichtig om en neem de gipsplaat eraf, waarbij ik goed oplet dat de kleiplaat overal goed lost.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

21. Dan snijd ik met behulp van het kartonnen sjabloon de vorm uit. Eén zijkant snijd ik in verstek af. Die vormt later, bij het rond zetten, aan de binnenkant de verbindingsnaad.

22. Voor het in elkaar zetten van de vaas, gebruik ik een kunststof sjabloon (niet te slap) van dezelfde grootte. Ik maak het sjabloon schoon, droog hem af en leg hem dan op de kleiplaat, waar hij zichzelf vasthecht.

23. Met behulp van een plankje draai ik het geheel weer om en schilder dan met een brede kwast de binnenkant van de vaas, in dezelfde kleur als de buitenkant. Ik kwast naar de randen toe, zodat deze het meest vochtig zijn om later een goede aanhechting te krijgen.

24. Ik buig de kleiplaat rond, zet hem overeind en haal het sjabloon er af.

25-26. Op een rond gipsplaatje met een bolling in het midden giet ik de bodem met een gietklei waar wat chamotte aan is toegevoegd om de krimp te verminderen: de wand is immers al wat droger en al gekrompen, de bodem moet nog krimpen; anders krijg ik krimp-scheuren. Ik giet de bodem even dik als de wand.

27. Met een kwastje werk ik alle randjes bij. Ik moet bijzonder weinig druk geven, anders ligt hij zo uit elkaar.

28-29. Er zijn wat lopers, die kan ik met een mesje weghalen. Alleen de airbrushlaag is flinterdun, dat kan wel eens problemen geven. Soms moet ik dan achteraf nog wat met de airbrush-spuut bijwerken.

30. Ik werk zonodig met het mesje nog randjes en dergelijke bij – zijn ze niet te scherp? – en controleer alles voor de laatste keer: Is de lijn goed? Staat de vaas recht?

31

32

31. En ik signeer tot slot met mijn initialen en de poort in mijn huis.
32. Na droging vindt de biscuitstook plaats op 1000 °C.

33

34

33. Glazuur is erg belangrijk voor mijn werk: de kleur komt niet goed over zonder een glanzend transparant glazuur. Ik heb ooit een Segerformule bedacht, maar dat recept kristalliseerde teveel. Daarom laat ik het glazuur nu speciaal voor mij produceren en maak het daarna zelf aan met water. Ik roer het elke keer voor gebruik goed door.

35

36

34. En ik check of het niet is ingedikt. Daarvoor weeg ik een liter van het aangemaakte glazuur en kijk of de vloeistof zwaarder is geworden. Zo nodig vul ik wat aan met water.
35. Ik dompel vrijwel alles. Dat doe ik niet met een tang, maar met handschoenen aan. Oneffenheden hoef ik niet te verwijderen, dit glazuur is niet diktegevoelig.

37

36. Ik maak wel de onderkant van de bodem schoon, door de vaas rond te draaien op kleddernat schuimplastic.
37. Ten slotte is er de gladbrand op 1200 °C.

*Objectfoto's: Jan Kamphuis
Procesfoto's: Mels Boom*

De grote K

Het nieuwste deel is uit!!

Ook deze nieuwe *grote K* is een bron van inspiratie en knowhow en mag in geen enkel atelier ontbreken.

Belangrijke vragen komen aan de orde: Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die wel al gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen? Bekende en beroemde kunstenaars geven in dit boek hun persoonlijke antwoorden. En geven bovendien inzicht in hun technieken met duidelijke voorbeelden. U kunt ze stap voor stap volgen.

U kunt dit nieuwe deel bestellen in de **webshop** van de *kleine K*.

Het grote K boek 2

HET grote KERAMIEK inspiratie en knowhow BOEK
Mels Boom, 2017, Stichting k+K, 256 pagina's,
A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op
papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig,
ISBN 978-90-825430-1-8, € 35,-.

Reacties op de boeken:

‘Dat is goed nieuws! Die gaan we weer bestellen!’

‘Weer mooi werk geleverd!’

‘Een uitzonderlijk kwalitatief boek dat de keramiek behandelt met eerbied en diversiteit.’

‘Verrassend, interessant, fraai vormgegeven boek. Ben er blij mee!’

‘Ook in dit boek fantastische foto's en achtergrondinformatie. Top!’

‘Een musthave!!! Ik ben er heel blij mee!’

‘Ik vind het ook een prachtig en inspirerend boek. Bedankt eveneens voor de correcte levering.’

‘Mooi boek: ik heb er net heerlijk in zitten lezen.’

‘Dankjewel voor zoveel pracht en weelde.’

‘Fantastisch boek! Kan ik iedereen aanbevelen!’

‘WOW!! The book came in the mail. It is GLORIOUS!’

Bentone

Bentone is, net als het erop lijkende bentoniet, een zeer plastische klei. Deze hoge plasticiteit wordt veroorzaakt door de ontzettend kleine kleideeltjes en hun elektrische lading. De klei bestaat voor een groot deel uit het mineraal hectoriet, dat uit vulkanische as is ontstaan. De plastische eigenschappen maken het geschikt om de plasticiteit van kleimassa's te verbeteren. Het verschil met bentoniet is de veel grotere plasticiteit – en dus betere werking – en bovendien de witte kleur. Het is wel ongeveer tien keer zo duur als bentoniet. Het materiaal wordt voornamelijk in de VS (de naam komt van het plaatsje Hector) en Marokko gedolven.

Samenstelling

Bentone wordt in verschillende samenstellingen op de markt gebracht. Naast de kleibestanddelen bevat de grondstof kleine hoeveelheden vloeimiddelen (calcium-, magnesium-, kalium- en natriumoxide). Het materiaal bevat iets ijzer- en titaniumoxide. Molecuulmassa 786, gloeiverlies 13%.

Klei

Bentone wordt gebruikt bij het plastischer maken van kleimassa's. Het vergroot de krimp van de massa en geeft een harder gedroogd werk. Het drogen duurt langer door de kleine deeltjes. Werk kan droog lijken, maar dat niet zijn. Het lage ijzergehalte zorgt voor een mooi wit eindproduct.

Glazuur

Bentone wordt als zweefmiddel gebruikt: het laat door zijn swelling een glazuur haast niet uitzakken. Ook hier heeft de hoge (droog)krimp invloed. Glazuren met bentone zijn na het drogen minder kwetsbaar. Bij het aanmaken van glazuur moet de bentone droog gemengd worden om klontering te voorkomen. Nat aanmaken is in principe beter door de geforceerde wateropname, maar dan is urenlang mechanisch mengen van bentone en water noodzakelijk.

Kleur

Wit.

Uitzetting

Hoog.

Smeltpunt

1200 °C.

Veiligheid

Uiterst fijn stof. Gebruik een goed stofmasker.

Kosten

Circa 50,- €/kg.

Decoreren met paardenhaar

Bij raku is het mogelijk om lijndecoraties aan te brengen met behulp van paardenhaar. Ter plekke ontstaat reductie en de koolstof zet zich op het oppervlak van de pot af. [Swanica Ligtenberg](#) vertelt meer over deze interessante techniek.

Voor ik in 2006 naar Japan verhuisde, wilde ik meer weten over raku en kwam toen in Amerika een variant erop tegen: decoreren met paardenhaar op de hete pot. Het is een techniek die oorspronkelijk van de Pueblo-indianen komt. Ik ben best precies en houd van perfect werk, maar deze techniek geeft me een gevoel van vrijheid, ik kan de controle een beetje loslaten. Want het paardenhaar kan in een bepaalde richting gelegd worden of het doet wat het wil als ik het loslaat: het kronkelt dan alle kanten op. Ook het naderhand spuiten met ijzerchloride is onvoorspelbaar en interessant. Het resultaat hangt af van de temperatuur van de pot, de concentratie van de ijzerchloride-oplossing en nog meer factoren.

Werkwijze

Deze techniek kan mooie resultaten opleveren, maar het is wel goed om met een aantal dingen rekening te houden: **Vorm van de pot:** Liefst (bol)rond, want die vorm geeft het minste problemen bij de plotselinge koeling die altijd optreedt. Ik heb ervaren dat platte stukken ook goed gaan. Vermijd verschillen in wanddikte en scherpe hoeken, want die geven ook meer kans op breuk.

Kleisoort: Ook bij de keuze van de klei speelt de plotselinge koeling een rol. Klei met chamotte kan daar beter tegen. Er zijn voor raku speciale kleisoorten in de handel. Witte klei zal meer kleurontwikkeling laten zien. Voor de rest is het een kwestie van proberen.

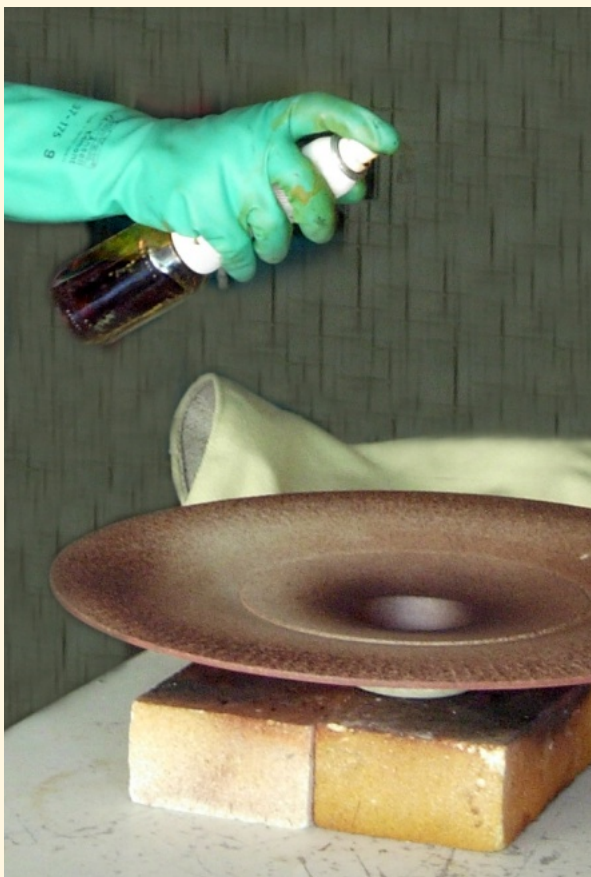
Terra sigillata: Over de ongebakken scherf kan een laag terra sigillata komen, die een mooi oppervlak geeft, dat heel glad gepolijst kan worden.

▲ Vaas met paardenhaar decoratie, 2006, Mashiko Special Judges Award

► Zilverpapier en ovenstenen op een draaischijf

▼ Stukken uit de oven halen met een tang

Polijsten: Dit maakt het werk mooi glad. Het kan met een gladde steen, een gloeilamp, een plastic boterhamzakje of een lepel (kans op zwarte strepen). De klei moet voor het polijsten precies zo zacht zijn dat er bij het polijsten geen krassen ontstaan: proberen!

Biscuïtstook: Dat is de eerste stook, op ongeveer 1000 °C, maar het kan ook hoger of lager. Hoe hoger de temperatuur (bijvoorbeeld 1250 °C), hoe dichter de scherf. Een laag gestookte, poreuze scherf zal meer koolstof opnemen en dus zwarter worden. Een dichte scherf laat alleen de zwarte lijnen van het paardenhaar zien.

Voorbereiding decoratie: Zet een klein draaischijfje neer en bekleed dat met aluminiumfolie om het schijfje tegen het ijzerchloride te beschermen (anders gaat het roesten). Zet zachte, vuurvaste stenen op het schijfje voor isolatie en leg een papieren zakdoekje op de steen. Dat geeft rookeffecten op de bodem van de pot.

Rakustook: Plaats het werk bij gebruik van een elektrische oven niet te dicht bij deksel of deur, om bij het openen te grote temperatuurverschillen te vermijden. Het werk kan er op verschillende temperaturen uitgehaald worden. Ik vind 700 °C het beste, maar het kan al vanaf 500 °C. De hogere temperatuur geeft me meer controle over de decoratie.

Decoreren: Haal het werk met een tang uit de oven en zet het op de schijf met het zakdoekje. Leg het paardenhaar op het stuk. Geef er de gewenste richting aan, houd het losjes vast. Te strak vasthouden kan het haar laten breken, waardoor de lijn onderbroken zal zijn. Suiker op het werk strooien kan ook, dat geeft spikkels. Veren geven ook aparte effecten. Een zakdoekje in de pot stoppen maakt hem aan de binnenkant zwart.

Ijzerchloride spuiten: Dat geeft een geelbruine kleur, die bij afkoeling van de pot nog verandert. De kleurschakering

▲ Eerst ijzerchloride opspuiten bij het branden van paardenhaar op glazuur

◀ Pot op het papier zetten

▼ Pot gedecoreerd met paardenhaar en suikerkorrels

hangt af van de sterkte van de oplossing en de opgespoten dikte. Randen van het werk koelen sneller af en blijven daarom lichter. Spuit ijzerchloride heel voorzichtig, het is bijtend en giftig.

Afwerken: Verwijder na afkoeling de resten ijzerchloride en koolstof door het werk af te vegen en te wassen. Laat het een paar dagen staan, dan ontwikkelen en verdiepen de kleuren zich. Breng dan een beschermingslaag aan met was of vernis. Dat maakt de kleuren dieper en sluit de poriën. Behandeling met een siliconenoplossing maakt het waterbestendig.

Let op: Zorg dat alles veilig kan plaatsvinden. Neem bij het stoken de gebruikelijke voorzorgsmaatregelen; gebruik bij het decoreren en spuiten een masker (ijzerchloride is giftig) en zet een veiligheidsbril op; gebruik plastic handschoenen bij het decoreren en ovenhandschoenen bij het stoken en uithalen.

Ik gebruik soms ook glazuur en breng daar het paardenhaar op aan. Ik spuit dan eerst ijzerchloride op biscuit en stook het werk op tot 700 °C om de bruinachtige kleur te krijgen. Vervolgens kan ik, als ik dat wil, delen afplakken met tape. Ik glazuur het werk, stook het op de glazuurtemperatuur en laat de oven koelen tot 700 °C. Ik haal het stuk er uit en breng het paardenhaar aan, net als anders. Op deze manier krijg ik geen rook-effecten, want er zit al glazuur op het werk.

- ▲ Vaas op het papier gezet
- IJzerchloride opspuiten
- ▼ Geglazuurde vaas met decoratie

UW LEVERANCIER VOOR POTTENBAKKERS- EN BEELDHOUWMATERIALEN!

Silex/Totaal Service b.v.

De Meerheuvel 5, 5221 EA 's-Hertogenbosch
Meidoornpassage 9, 8091 KS Wezep

Tel. 073 - 631 25 28

Tel. 073 - 631 54 05

info@silex.nl

www.silex.nl

UITNODIGING

BOEKPRESENTATIE/EXPOSITIE

TUSSENBEELD

01.09 T/M 07.10.2018

Een expositie georganiseerd door **Trudy Kunkeler** naar aanleiding van het boek 'TUSSENBEELD'. Zij heeft drie mede-exposanten uitgenodigd, die in hun werk vergelijkbare uitgangspunten hebben:

- Anne Ausloos (B)
- Eve Ariza (And)
- Jeroen Bechtold (NL)

Boekpresentatie en opening van de expositie vinden plaats op **2 september om 15:00 uur** in DordtYart. De opening wordt verricht door **Piet Augustijn**, oud-conservator hedendaagse kunst Gorcum Museum.

Vanaf zaterdag 1 september t/m zondag 7 oktober is DordtYart ieder weekend geopend van vrijdag t/m zondag: 11:00 - 17:00 uur. Gratis toegang bij de boekpresentatie.

DordtYart / Maasstraat 11 / 3313 CR Dordrecht
www.dordtyart.nl

Meer dan 50 jaar ervaring als betrouwbare leverancier voor de keramist

Officiële invoerder/verdelers van Amaco glazuren

PC-20 Blue Rutile over PC-36 Ironstone

PC-4 Palladium over PC-29 Deep Olive Speckle

PC-28 Frosted Turquoise over PC-59 Deep Firebrick

PC-23 Indigo Float over PC-12 Blue Midnight

Ter Mote 5 - 9850 Nevele
 tel. 0032 (0)9 226 28 26
info@colpaert-ceramic.be
www.colpaertonline.be

Foto van de maand

Frankrijk, Parijs, Cimetière de Montparnasse: Denis Mondineu maakt veel beelden van terracotta, gewoonlijk geen grafmonumenten (maar deze ene wel). Foto: Jeannette Goudsmit

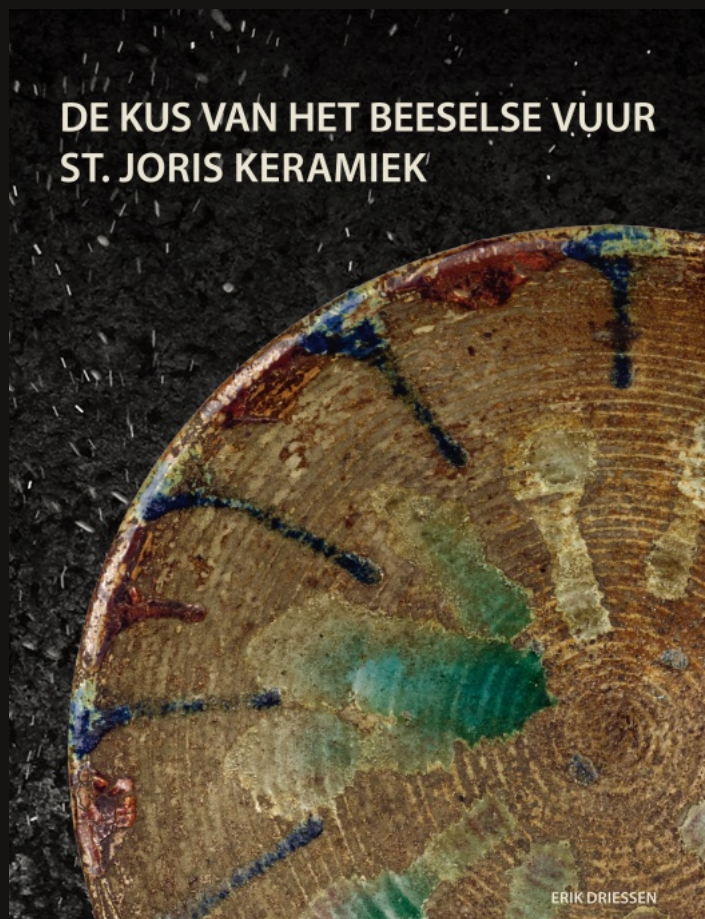
Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

Boekbespreking

De kus van het Beeselse vuur

In 1923 nam Herman Driessen een slechtlopende negentiende-eeuwse steenfabriek in Beesel over en vestigde er St. Joris, voor de industriële productie van verglaasde stenen en plavuizen. Een kleine vijftien jaar later kwam er, onder de naam *Terraco*, een kunstatelier bij voor de vervaardiging van sier- en gebruiksvoorwerpen, eveneens van zoutverglaasde steengoedklei. Het atelier zou een grote reputatie opbouwen, tot ver over de landsgrenzen. Het waren de hoogtijdagen van het Rijke Roomse Leven en er werden dan ook voornamelijk religiosa gemaakt, zowel kleingood als architectonische keramiek. De ontkerkelijking in de jaren zestig deed de vraag ernaar echter dramatisch afnemen. Begin jaren tachtig werd de productie van het kleingood langzaam afgebouwd, vanaf 2000 ook die van het monumentale werk – wat overbleef was de industriële productie.

Bij het uitpluizen van zijn familiegeschiedenis groeide bij kleinzoon Eric Driessen de belangstelling voor de fabriek en toen hij in 1994 op een Belgische rommelmarkt een Beesels wijwaterkruikje vond, was dat het begin van een anno 2018 tot museale proporties uitgegroeide verzameling Beeselse keramiek. Vijftien jaar lang struinde hij rommelmarkten en veilingen af. Ondertussen werd, mede door zijn eigen toedoen – het zoeken van publiciteit, het initiëren van tentoonstellingen – het verzamelen van Beeselse keramiek steeds populairder en dus ook duurder. De komst van internet bracht grote veranderingen met zich mee voor verzamelaars: marktplaatsen en grote veilingen deden er hun intrede en... oude kranten- en andere archieven werden ontsloten. Daardoor kon niet alleen vanuit de luie stoel worden gehandeld, er kwam ook een schat aan informatie beschikbaar, waarvan Eric dankbaar gebruik maakte. Met de groeiende leegstand van kerken, scholen en kloosters viel veel erfgoed ten prooi aan de slopershamer – ook de bouwkeramische

▼ *Erik Driessen temidden van zijn verzameling Beeselse keramiek*

Boekbespreking

▲ *St. Joris en de draak*, 1955, h 50 cm, ontwerp van Louis Koninckx

▼ *De bekering van Saul* (detail), 1956, een van de vier grote panelen aan de Petrus en Pauluskerk in Haarlem, ontworpen door Piet Schoenmakers; de kerk werd gesloopt in 1995, de panelen zijn gered en sieren nu het Beeselse kerkplein

elementen ervan. Daarom richtte Driessen in 2006, samen met enkele andere Beeselse keramiekgeïnteresseerden, de stichting *Beesels Keramisch Erfgoed* op, met als doel zoveel mogelijk Beeselse keramiek terug te halen naar Beesel en te bewaren voor het nageslacht. Verschillende monumentale kunstwerken werden zoger. Na restauratie vonden ze een permanente plaats in de publieke ruimte van het dorp. Met behulp van oude mallen en glazuurrecepten uit oude aantekenboekjes konden ook twee grote kerstgroepen weer worden herschapen. De stichting legde ook een eigen keramiekverzameling van Beesels kleingoed aan en verzorgt presentaties en tentoonstellingen.

En dan is er nu het boek. Eindelijk, zou ik zeggen. Want tot nu toe was er nog geen enkele uitgebreide publicatie over St. Joris en het Beeselse sierkeramiek. Het resultaat is een levendige geschiedschrijving, niet alleen van de fabriek, maar ook van het dorp Beesel, want beide zijn diep met elkaar verweven. Geplaatst in het perspectief van de Limburgse keramiekgeschiedenis. En met veel historisch materiaal. Ook het technische procedé krijgt ruime aandacht. Tot slot zijn er diverse catalogi en een uitgebreide bronnenlijst. Al met al een diepgravend, rijk geïllustreerd boek dat de historie van St. Joris verre overstijgt.

En nu nog een museum...

Yna van der Meulen

De kus van het Beeselse vuur / St. Joris keramiek, Erik Driessen, uitgave in eigen beheer, 2017, beperkte oplage, 400 pagina's, genaaid gebonden in harde band, kleur en zwart-wit, Nederlandstalig, ISBN 978-90-9030635-3, € 49,50.

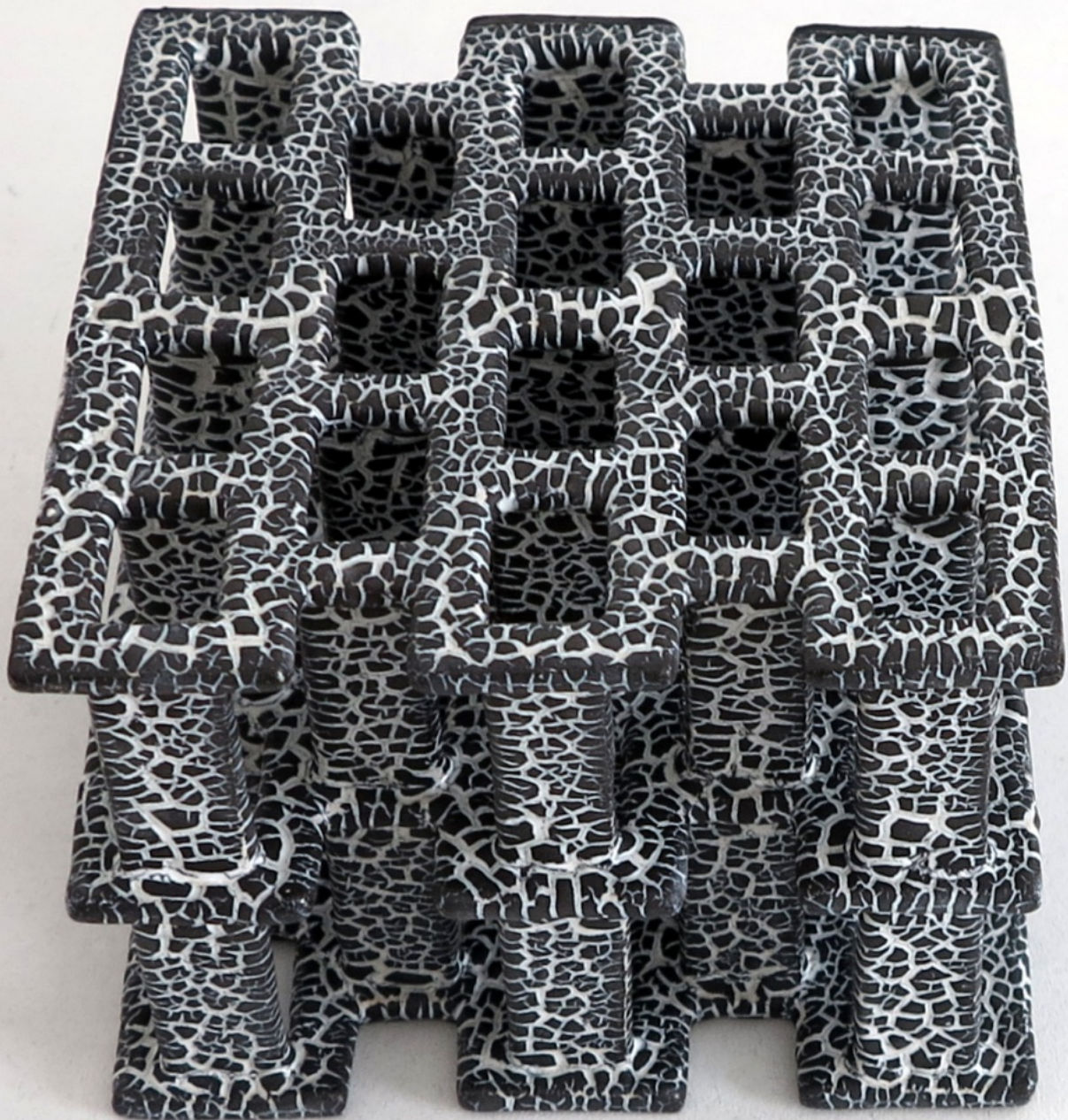
Te bestellen bij: Erik Driessen, Burgemeester Janssenstraat 4A, 5954 BR Beesel, www.terraco.nl, erikdriessen@terraco.nl, 077-4741955.

De kleine

Samen weten we méér

De F is weer in de maand. De F van Fe_2O_3 ,
van Functioneel, van Figuratief. Maar ook van
Fouten, Formules, **V**ragen en Fritten.
Formuleer je vraag op het **kleine K** Forum.

Podium

Karin Östberg

Bij keramische kunst zijn meerdere zaken van belang. Naast het onderwerp en de keuze om abstract, figuratief en/of toegepast werk te maken, gaat keramiek ook over kleur en textuur. Bij kleur en textuur speelt de vakbekwaamheid, het ambacht, een grote rol wat betreft de glazuurkennis.

De keramiek van Karin Östberg (Zweden, 1955) is het resultaat van een glazuurproject dat 15 jaar geleden begon. Hierbij heeft ze wegtrekende en craquelierende glazuren ontwikkeld die ze toepast op aardewerk. Tijdens het stoken wordt het aardewerk zichtbaar in de groeven van dit craquelé, dat ongecontroleerd ontstaat in organische patronen. Deze refereren aan de gebarsten structuur in de aarde van bijvoorbeeld droge rivierbeddingen.

De objecten zijn abstracte vormen die vanuit mathematisch ritmes met de hand opgebouwd worden. Deze *Dingen* hebben geen specifieke bedoeling of betekenis en bestaan uit vrijstaande objecten, die soms ook aan de wand te bevestigen zijn. Zo creëert zij een ritme in het object waarbij de ruimte eromheen betrokken wordt. Deze *Dingen* komen voort uit recht-

hoeken of cirkels. Deze simpele oorsprong van vormen geeft een eindeloze reeks mogelijkheden.

De kleuren, variërend van grijs tinten tot turkoois en oranje/roodvarianten, geven de *Dingen* een fris en luchtig karakter. De autonome objecten verleiden tot combineren, waardoor er voor elke ruimte een specifiek kunstwerk mogelijk is. Deze kunst nodigt uit tot spelen met objecten in de ruimte.

T/m 27 oktober

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17, 1e zondag vd maand 13 - 17

Johan Tahon, *Monk*, 2016-2017, geglazuurde keramiek, hoogte +/- 160 cm. Foto: G.J. van Rooij

Johan Tahon: Monk

Op de tweede verdieping van het Prinsessehof is het figuratieve werk van de toonaangevende Vlaamse beeldhouwer Johan Tahon (1965) te zien. De kunstenaar toont contemplatieve figuren en *albarelli* (apothekerspotten), aangevuld met kleinsculptuur, atelierschetsen en studiemateriaal. Het is Tahons eerste museale solotentoonstelling met keramisch werk.

t/m 25 november
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Drie tafelklokken. Voor: Plateelfabriek Rozenburg, Den Haag, 1897. Gemeentemuseum Den Haag. Midden: Wed. Brantjes & Co, Purmerend, circa 1900. Collectie Meentwijk. Achter: Plateelbakkerij Zuid-Holland, Gouda, circa 1900, Keramiekmuseum Prinsessehof

Made in Holland

Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden presenteert een spraakmakende tentoonstelling over vier Nederlandse succesverhalen: Delfts blauw, Maastrichts aardewerk, art-nouveauseramik en Dutch Design. Geïnspireerd door buitenlandse technieken en stijlen wisten fabrikanten telkens weer tot nieuwe producten te komen en deze succesvol te maken. Imposante bloempiramides, kleurrijk boerenbont, populair Gouds plateel en het eigentijdse servies van Scholten & Baijings vertellen hoe Nederland een wereldspeler werd op het gebied van keramiek.

t/m 30 juni 2019
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Tattoo & Ceramics

Tattoo artists en keramisten hebben veel gemeen. Beide beoefenen ze eeuwenoude ambachten. Van Europa tot Azië zijn tatoeages én keramiek hooggewaardeerde kunstvormen. Ze hebben meer overeenkomsten dan je denkt. Een foutje is snel gemaakt en moeilijk te corrigeren, soms zelfs onmogelijk. Tatoeages zijn in principe voor altijd, en dat geldt eigenlijk ook voor keramiek. Beide worden een heel leven lang gekoesterd.

Tattoo & Ceramics brengt deze twee ambachten samen. Toonaangevende tattoo artists werken met een nieuwe ondergrond: porselein. Ze passen hun expertise toe bij het bewerken van een aantal serviezen. De resultaten zijn sinds 2 juni 2018 te zien in Keramiekmuseum Princessehof.

t/m 28 oktober
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Floris Wubben, Pressed Ceramic Vases, made from stoneware, 2012

Design#3

In deze solotentoonstelling presenteert ontwerper Floris Wubben (1983) zijn nieuwe werken, die gemaakt zijn met een zelfontworpen machine. Door kracht uit te oefenen op de machine, drukt Wubben zijn stempel op het eindresultaat en is ieder object uniek. De ontwerper geeft vorm aan functionele objecten die door zijn artistieke behandeling meer doen denken aan sculpturen dan aan design.

t/m 25 november
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Dozen

Dozen zijn altijd een dankbaar, maar ook lastig onderwerp. Een doos bestaat nu eenmaal uit twee delen. Het is de kunst om die twee passend op elkaar te krijgen en te houden en ze niet aan elkaar te laten vastbakken.

Sommige keramisten hebben het maken van dozen tot hun specialiteit verheven, zoals Claude Champy, die met zijn *boîtes secrètes* – geheimdozen – bekend is geworden.

In deze expo is een aantal Duitse keramisten met deze specialiteit samengebracht: Corinna Petra Friedrich, Sebastian Scheid, Andreas Münz, Sabine Schneider Pungs en de in Jena verblijvende Catalaanse kunstenaar Jorge Mendez Canalias. Daarnaast zijn er uit Engeland Daniel Boyle en Roger Lewis, uit Nederland Job Heykamp en uit India Adil Writer.

t/m 3 november

Loes & Reinier International Ceramics

Korte Assenstraat 15

7411 JP Deventer

Open: donderdag en vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

lees
meer

2e Porselein Biënnale/Meissen

In de Albrechtsburcht Meissen vindt voor de tweede maal de Internationale Porselein Biënnale/Meissen plaats. De historische burcht op de slotberg van Meissen, waar in 1710 na de ontdekking van het witte goud, de eerste porseleinfabriek van Europa werd gevestigd, wordt gedurende enkele maanden een toonkamer voor hedendaagse porseleinkunst uit Saksen, Duitsland, Europa en de wereld, aldus de website van de biënnale. Van de 31 geselecteerde kunstenaars noemen we hier uit Nederland: Marie-Josée Comello, Maria ten Kortenaar en Tineke van Gils, en uit België: Guy Van Leemput.

t/m 4 november

Albrechtsburg Meissen

Domplatz 1

01662 Meissen, Duitsland

Open: dagelijks 10 - 18

lees
meer

Beating around the Bush, installation view Johan Tahon, foto Peter Cox

Wir überleben das Licht

In deze tentoonstelling zijn nieuwe en bestaande werken van Johan Tahon (Menen, België, 1965) te zien. Zijn monumentale sculpturen zijn opgebouwd uit een combinatie van verschillende materialen: gips met keramiek, keramiek met brons, brons met gips. Tahon houdt van de combinatie van tastbaarheid en spiritualiteit, voor hem is die verbinding een noodzakelijke volledigheid.

De Duitse zanger en dichter Till Lindemann, bekend als frontman van de band Rammstein, schreef vijf gedichten geïnspireerd door Tahons werk, die eveneens een plek zullen krijgen in Tahons tentoonstelling in het Bonnefantenmuseum.

*t/m 2 december
Bonnefantenmuseum
Avenue Ceramique 250
6221 KX Maastricht
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17*

lees
meer

Studio Pottery

Negen vooraanstaande keramisten tonen hun keramiekkunst bij Galerie del Campo. Ze hebben gemeen dat hun keramiek valt onder de noemer gebruiksgoed, functionele keramiek of wat de Engelsen noemen *Studio Pottery*.

Het zijn bekende namen: Job Heykamp met zijn gedraaide vaasvormen met landschapsverbeeldingen. Nirdosh Petra van Heesbeen maakt theepotten. De kommen van Yuk Kan Yeung gaan over ontdekkingsreizen. Vladimír Groh (CZ) en Yasuyo Nishida (JP) maken functionele schalen, kommen en bekers. De *Nest Bowls & Nest Cups* van Juliette Warmenhoven zijn een series kommetjes en kopjes. Jolanda Verdegaaal gebruikt texturen in haar gedraaide potten. Gert de Rijk (1945-2009) was een virtuoos op de draaischijf. In het werk van Henk Wolvers zijn gelaagdheid en beweging de belangrijkste vertrekpunten. En Willy van Bussel toont zijn flinterdun gedraaide kommen.

*t/m 4 november
Galerie del Campo
Drijberseweg 12
9418 PW Wijster
Open: zaterdag en zondag 13 - 17*

lees
meer

Geert Lap

Museum Boijmans Van Beuningen laat een presentatie zien van de recent overleden keramist Geert Lap. Het zijn werken uit eigen collectie. Lap (1951–2017) volgt zijn opleiding grotendeels aan de Rietveld Academie in Amsterdam onder leiding van de keramist Jan van der Vaart. Hij studeert af met de gerenommeerde keramisten Babs Haenen, Barbara Nanning en Irene Vonck. Hoewel elke keramist zijn eigen pad volgt, is het werk van Lap niet in een trend of tijdgeest te plaatsen en neemt het een bijzondere plek in de keramiekgeschiedenis in. Zijn werk straalt een ongekennde sereniteit, eenvoud en harmonie uit. In zijn werk streeft hij een uitzonderlijke perfectie na. De vorm die hij in gedachten heeft, moet precies zo uitgevoerd worden. Het resultaat telt en niets wordt aan het toeval overgelaten. In het werk versterkt de juiste kleur de vorm. In zijn streven naar perfectie ontwikkelt hij een eigen vocabulaire en kleursysteem. Het werk *Kleurendriehoek*, te zien in de tentoonstelling, is dan ook een van de belangrijkste werken uit zijn oeuvre.

t/m 13 januari 2019
Museum Boijmans Van Beuningen
Museumpark 18-20
3015 CX Rotterdam
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Zomerexpositie

In een Engelse tuin van zeven hectare met grote gazons, kleine intieme tuinen, zeven vijvers, bospaden, allerlei bijzondere bomen en planten, tonen elke zomer meer dan 30 kunstenaars hun mooiste werken. Grote beelden in de open ruimtes, kleinere beelden in de meer verscholen delen van de tuin. Het aanbod van de kunst is breed, diverse materialen, abstract en figuratief, lichtvochtig en contemplatief. Bankjes om uit te rusten, voor een goed gesprek of om je heen te kijken.

In de galerie zijn kleinere beelden, keramiek, schilderijen en sieraden te zien.

t/m 30 september
Beelden in Gees
Schaapveensweg 16
7863 TE Gees

Open: juni en september: woensdag t/m
zondag 12 - 17; juli en augustus:
dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Nouveau Blue

Op 28 maart bestond Royal Delft 365 jaar en dat wordt het hele jaar door gevierd. Hoogtepunten van het jaar zijn o.a. de tentoonstelling *Nouveau Blue: van visie tot realisatie* en het schilderen van een Delfts blauw tegeltableau door 365 verschillende mensen gedurende het jaar. Naast deze activiteiten zijn er in 2018 allerlei andere festiviteiten.

Over de tentoonstelling: In de 19e eeuw werd door Royal Delft de fundering gelegd voor het aardewerk dat vandaag de dag door producenten over de hele wereld wordt gemaakt: het nieuwe Delfts blauwe aardewerk is geboren. Een aantal personen uit de geschiedenis van Royal Delft speelden hierin een hoofdrol. Leer deze bijzondere mannen en hun innovaties kennen door een bezoek te brengen aan deze inspirerende tentoonstelling.

t/m 30 september
Royal Delft
Rotterdamseweg 196
2628 AR Delft
Open: dagelijks 9 - 17

lees
meer

Jeroen Endevelt

Jeroen Endevelt heeft, na een technische opleiding, een technisch beroep gekozen. Dat zie je terug in zijn werk. Hij maakt objecten met scherpe vormen en lijnen. Abstract, soms bijna wiskundig. Vaak zijn de werkstukken afgewerkt met een fel gekleurd glazuur. Af en toe maakt hij een uitstapje naar andere disciplines, bijvoorbeeld figuratief. Ook hierbij streeft hij naar perfectie in vorm en afwerking van het oppervlak.

t/m 3 november
Galerie Theemaas
Karel Doormanstraat 469
3012 GH Rotterdam
Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30
zondag 12 - 17

lees
meer

Karin Östberg

De keramiek van Karin Östberg (SE, 1955) is het resultaat van een glazuurproject dat 15 jaar geleden begon. Hierbij heeft ze wegtrekkende en craquelierende glazuren ontwikkeld die ze toepast op aardewerk. Tijdens het stoken wordt het aardewerk zichtbaar in de groeven van dit craquelé, dat ongecontroleerd ontstaat als organische patronen.

De abstracte vormen worden ritmisch met de hand opgebouwd. Ze hebben geen specifiek doel of inhoud. Het ritme is in het object zichtbaar en de ruimte eromheen speelt een eigen rol. De kleuren, variërend van grijsinten tot turkoois en oranje/roodvarianten, geven de objecten een fris en luchtig karakter.

t/m 27 oktober

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag v/d mnd 13 - 17

lees
meer

De hutkoffer

Keramisch Museum Goedewaagen laat bij toeval gevonden materiaal zien uit het Amsterdamse atelier van Bert Nienhuis, een van Nederlands bekende keramisten uit de eerste helft van de vorige eeuw. De tentoonstelling *De hutkoffer - een unieke keramiekvondst, proeven uit het atelier van Bert Nienhuis, 1873-1960* laat niet alleen zijn proeven zien, maar ook zijn handgeschreven aantekeningen. Het museum, dat al sinds zijn stichting onderzoek doet naar Nienhuis' werk, kreeg recentelijk een eenmalige collectie atelierproeven overgedragen. Deze collectie lag 37 jaar opgeslagen op een zolder. Ze was waarschijnlijk op grond van kleine gebreken door Nienhuis zelf uitgesorteerd. Ze had beslist ook een bewaarbestemming, gezien het feit dat zich in de koffer ook een doos met persoonlijke familiebescheiden bevond. Voor de museumstaf is de nieuwe aanwinst een reden te over om beginnend met deze expositie verdere research te gaan doen. Dit ook in de wetenschap dat Nienhuis' schriftjes met keramisch-technische aantekeningen bewaard zijn gebleven en dat de te dateren stukken vergeleken kunnen worden met Nienhuis' eigen notities.

t/m 14 oktober

Keramisch Museum Goedewaagen

Glaslaan 29

9521 GG Nieuw-Buinen

Open: maandag t/m vrijdag 10 - 16

zaterdag en zondag 13 - 17

lees
meer

Enric Mestre

Modern Shapes Gallery presenteert een solotentoonstelling van de Spaanse keramist Enric Mestre (1936, woont en werkt in Valencia, Spanje) in de prachtige artistieke avant-garde ruimte van Atelier Jaspers. Mestre wordt wereldwijd erkend, heeft vele internationale prijzen gewonnen en heeft deelgenomen aan tal van individuele en collectieve tentoonstellingen over de hele wereld. Toch is dit zijn allereerste solotentoonstelling in België en een unieke kans om zijn werk te bewonderen in de verbluffende context van het modernistische gebouw van architect Victor Bourgeois.

t/m 7 oktober
Atelier Jaspers
Erfprinslaan 149 Avenue du Prince Héritier
1200 Brussel, België
Open: zie website

lees
meer

Juan Ortí

Deze kunstenaar, eveneens uit Valencia, Spanje, maakt geometrische architecturale vormen zoals die vaak in het dagelijks leven te zien zijn. Op foto's lijken zijn stukken haast massieve gebouwen. Hij brengt de visuele informatie in zijn werk tot een minimum terug, waardoor de typische zielloze, grimmige industriële vormen haast elegant worden.

t/m 14 oktober
Galerie Modern Shapes
Kloosterstraat 16
2000 Antwerpen, België
Open: donderdag t/m zondag 13 - 18

lees
meer

Jus de céramique

Glazuren is een vak apart. Het is mogelijk deze kant-en-klaar in de winkel te kopen, zoals schilders tegenwoordig veelal doen met verf. De meeste keramische kunstenaars kiezen er echter voor om zelf hun glazuren te ontwikkelen en samen te stellen. Dit kost veel research, veel scheikundig werk en nog meer proeven en geduld. De resultaten zijn al die moeite meer dan waard: prachtige gelaagdheden, kleurschakeringen en verschillende gradaties in glans en transparantie. Een compleet overzicht bieden is onmogelijk op het terrein van glazuren, wél laat deze expositie een interessante selectie *glazuurkunstenaars* zien. Ontdek de geheimen, de complicaties, de veelzijdigheid en de schoonheid van glazuren, toegepast door gerenommeerde kunstenaars uit heel Europa.

t/m 13 januari 2019

***Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8***

5932 AG Tegelen (Venlo)

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17 uur

lees
meer

Armando retrospectief

Museum Beelden aan Zee eert de onlangs overleden kunstenaar Armando (1929-2018) met de tentoonstelling *Armando Lichthof*. Getoond worden de beelden die het museum de afgelopen twintig jaar heeft verzameld. In zijn sculpturen hanteerde Armando een eigenzinnige beeldtaal van grote vormen met een zeer expressieve huid. De thematiek in zijn werk ging over ver-gankelijkheid, herinnering en melancholie, maar ook over oorlog, schuld, daders en slachtoffers. De beelden vertonen een mengeling van de authenticiteit van een onbevangen kind en het besef dat de mens tot alle slechts in staat is. Het geeft ze een vreemde aanwezigheid.

t/m eind 2018

***Museum Beelden aan Zee
Harteveltstraat 1***

2586 EL Den Haag

Open: dinsdag t/m zondag 10 - 17 uur

lees
meer

Ontwerpwedstrijd Cor Unum

Inschrijven uiterlijk 11 december

Een lust voor het oog

Museum Boijmans Van Beuningen
Museumpark 18-20, 3015 CX Rotterdam
t/m 13 januari 2019

o.a. Benno Premesla

Design Museum Den Bosch
De Mortel 4, 5200 AA Den Bosch
t/m 30 september

Kijk, de takels en de touwen

Het Nederlands Tegelmuseum
Eikenzoom 12, 6731 BH Otterlo
t/m 28 oktober

Eindexamenwerk van de Nederlandse Keramiekopleiding

Museum Gouda, Achter de Kerk 14
2801 JX Gouda - t/m 7 oktober

Yves Malfliet en Fabienne Withofs

Valcke Art Gallery, Bernard Spaelaan 14
9000 Gent (BE)
t/m 29 september

Antoinet Deurlo

Trompenburg Arboretum en Tuinen, Rotterdam
t/m 30 september

o.a. Erna Futselaar, Odette Frijters

ADAF 2018, World Fashion Centre / Beursplaza
Koningin Wilhelminaplein 13, 1062 HH
Amsterdam, 13-14 oktober

O.a. Gwen Conner

Galerie Huis ter Heide, Norgervaart 10a
9336 TE Huis ter Heide
t/m 29 oktober

Symposium I Moving futures

Prinsessehof, Leeuwarden
26 oktober

Dieke Venema

Voor deze eerste tentoonstelling van de Witte Olifanten op de nieuwe locatie is een jong talent uitgenodigd om met haar werk de voormalige smidsruimte te transformeren. Dieke Venema (Barneveld, 1990) werkt voor het maken van haar beelden het liefst met plastische, makkelijk te manipuleren materialen zoals klei. Haar beelden zijn abstract en robuust. Meer dan eens verwerkt ze bestaande voorwerpen in haar sculpturen, zoals een radio of een palet. Soms is het bijna louter een manier om iets overleefd te houden, zoals bij een groot beeld dat wordt gestut door een paal. Het voorwerp kan als sokkel werken. Maar altijd werkt het licht vervreemdend. Als contrast met de robuuste aanblik is er veel subtiels te beleven aan haar werk. De sporen van haar vingers toen ze het beeld maakte, de zachte glans van de terra sigillata waarmee sommige beelden zijn afgewerkt, staan voor een aandachtige en weloverwogen werkwijze van deze kunstenares, die zegt vooral intuïtief te werk te gaan.

t/m 28 oktober

SHC De Oude Stelmakerij

Dorpsstraat 32

9551 AE Sellinger

**Open: dinsdag t/m zondag 14 - 16
zaterdag 10 - 16**

lees
meer

Kleipers

Maarten Baas

Design Museum Gent
Jan Breydelstraat 5, 9000 Gent (BE)
t/m 30 september

Zomerexpositie

Beeldentuin Witharen, Witharenweg 24
7738 PG Witharen
t/m 30 september

De Porseleinfabriek boven water

Kasteel-Museum Sypesteijn, Nieuw-
Loosdrechtsedijk 150, 1231 LC Loosdrecht
t/m 28 oktober

o.a. Anneke de Witte

Galerie Jansen & Kooy, Lage Lochemseweg 7
7231 PK Warnsveld
t/m 27 oktober

o.a. Margot Thyssen

Galerij Pi Kwadraat
Dorpsstraat 75, 9420 Erpe (BE)
t/m 14 oktober

o.a. Anne Marie Laureys

Kanal - Centre Pompidou, Quai des Péniches
1000 Brussel (BE)
t/m 4 november

Benieuwd? Bestel nu de nieuwe grote K. Deel 2
is verschenen! Klik hier voor de webshop op
dekleinek.nl

O.a. Tjabel Klok

Dynamische Keramiekwinkel, Kleine Hoog-
straat 9, 8911 HD Leeuwarden
t/m 27 oktober

Montfoorts Kunstenaars Collectief

Hazart, Pimpelmees 3, 3766 AX Soest
t/m 27 oktober

Aankondiging melden voor KleiPers?

Stuur tekst, hoge resolutie afbeelding van een
keramisch werk, plaats- en periodegegevens
naar [de kleine K](http://dekleinek.nl)

Keramiktage Oldenburg - inschrijven

Voor 2019 (4-5 augustus) kunt u nog inschrijven
tot 12 januari 2019

Kitty Korver

Galerie High Five Art, Hoogbraak 5
5111 CS Baarle-Nassau
t/m 21 oktober

Wedstrijd 3D printen

Georganiseerd door het Keramion. Inschrijven
kan tot 15 oktober

Retrospectief Armando

Museum Voorlinden, Buurtweg 90
2244 AG Wassenaar
t/m 2 november

Keramiekroute

van St. Agathaplein en eindigt bij Royal Delft
Delft
doorlopend

o.a. Esther van Keulen

Galerie Ruimte voor Kunst
Dorpsstraat 42, 3732 HJ De Bilt
t/m 7 oktober

Chris Lannooy

Streekmuseum De Meestof, Bierensstraat 6
4697 GE Sint-Annaland
t/m 1 november

Beelden in Soest 2018

Pimpelmees 3, 3766 AX Soest
t/m 13 oktober

o.a. Hugo Meert

Site du Grand-Hornu, Rue Sainte-Louise 82
7301 Hornu (BE)
t/m 31 oktober

Klik hier voor nog meer informatie
over tentoonstellingen, markten,
symposia en dergelijke

Kleipers

Oktober keramiekmaand

Tuinen van Mien Ruys, Moerheimstraat 84
7701 CG Dedemsvaart
30 september t/m 29 oktober

O.a. Josep Maria Mariscal

Galerie Kemprom, Dr. Ruttenpark 10
6029 TK Sterksel
t/m 22 oktober

O.a. Susanne Silvertant

stuArt loft, Museumstraat 31/33 bus 3
2000 Antwerpen (BE)
7 t/m 28 oktober

O.a. Willy van Bussel

Kunstsmullen, Landgoed Kapellerput, Heeze
13 t/m 14 oktober

Kunstbeurs NUIIII

Oude fabrieksstraat 20, Amersfoort
5 t/m 7 oktober

Lei Hannen - Oerisch

D'n Horstgraaf, Auxiliatrixweg 35
5915 PN Venlo, t/m 2 december

De Zwarte Madonna en de Troost

De Vishal, Grote Markt 20, 2011 RD Haarlem
t/m 14 oktober

Theepottenmuseum

St. Cornelisplein 2, 6005 PD Swartbroek
doorlopend, zie website

Keramiekmarkt Dordrecht

Statenplein, Dordrecht
7 oktober 11 - 17

Anne Ausloos, Eve Ariza en Jeroen Bechtold

Tussenbeeld, DordtYart, Maasstraat 11
3313 CR Dordrecht - t/m 7 oktober

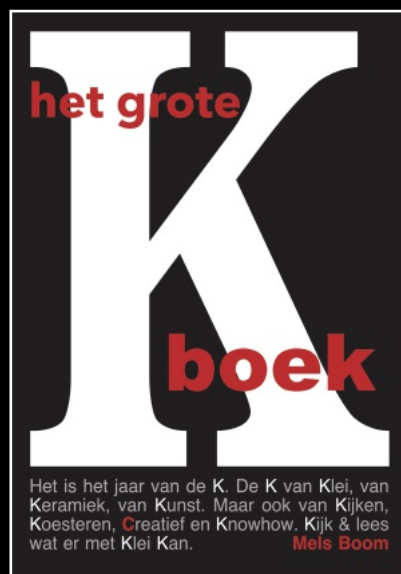
Ellen Ekh en Thomas Bohle

Puls Contemporary Ceramics
Edelknaapstraat 19, Brussel (BE)
t/m 27 oktober

De inspiratie website: de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K, secretariaat: Montpalach,
F-82140 Saint-Antonin Noble Val
deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt in principe op de laatste vrijdag van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via de link in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt de link ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging.

Een aantal oudere nummers kan gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u *de kleine K* en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd *de kleine K* gratis. Dat kan door [vriend](#) te worden, te doneren of te adverteren. Elke donatie is welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Patrick Crulis, Sylvie Enjalbert, Elvira Groenewoud, Sander Hendriks, Willibrord Huijben, Jan Kamphuis, Swanica Ligtenberg en Yna van der Meulen.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

